Hukuk Bölümü 2012/578 E. , 2013/179 K.

- **SIGORTALI ARAÇ IÇIN ARAÇ SAHIBINE ÖDEMEDE BULUNAN SIGORTA ŞIRKETINCE, ZARARIN GIDERILMESI ISTEMIYLE IDARE ALEYHINE AÇILAN DAVA**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : S.J. Sigorta A.Ş.

Vekili : Av. D.Ş.

Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. Ö.O.

O L A Y : A.E., 5.8.2010 tarihinde, kendi adına davacı şirkette sigortalı bulunan, 34 YL 3545 plakalı araç ile Orhaneli istikametinden Bursa istikametine seyir halinde iken, zemininin yağlı olmasından dolayı aracının hakimiyetini kaybederek karşı istikametten gelen sürücü Ömer Küçükkaya idaresindeki 16 YT 459 plakalı aracın ön kısmına çarpmış sonuçta maddi hasarlı ve yaralamalı trafik kazası meydana gelmiştir.

Kazadan sonra, tanzim edilen Trafik Kazası Tespit Tutanağı'na göre; bu kazanın oluşumunda, yolun bakım ve onarımından sorumlu kuruluşun 1.derece kusurlu olduğu; 34 YL 3545 plakalı araç sürücüsü A.E.'in ise 2918 sayılı K.T.K'nun 52/1-a "Kavşaklara yaklaşırken, dönemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemeçli yollarda ilerlerken, yaya geçitlerine, hemzemin geçitlere, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak" kurallarını ihlal ettiği tespit edilmiştir.

Davacı şirket kaza sonucu meydana gelen hasar tutarı olan toplam 7.378,00 TL.'sını hak sahiplerine ödeyerek, T.T.K.md. 1301 gereği sigortalısının haklarına halef olmuştur.

Davacı şirket vekili toplam 5.534,05 TL'sı tazminatın, 3.850,00 TL'nin ödeme tarihi olan 31.8.2010 tarihinden itibaren, 195,42 TL'nin ödeme tarihi olan 6.9.2010 tarihinden itibaren, 148,70 TL'nin ödeme tarihi olan 20.10.2010 tarihinden itibaren, 1.676,62 TL'nin ödeme tarihi olan 22.11.2010 tarihinden itibaren, 1.508,00 TL'nin ödeme tarihi olan 1.12.2010 tarihinden itibaren işlemeye başlayacak faizi ile birlikte davalı kurumdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 15.3.2012 gün ve E:2011/672, K:2012/138 sayı ile, bir kamu hizmeti görmekle yükümlü olan davalı T.C. Karayolları Genel Müdürlüğünün karayollarının yapım bakım ve onarım hizmetleri sırasında verdiği zararlar ile bu hizmetlerin yerine getirilmesindeki kusurlardan dolayı oluşan zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi olmadığı, hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idare aleyhine tam yargı davasının idari yargı yerinde açılması gerekeceği 2918 sayılı Kanunun 85 vd. maddelerinde araç işletenin sorumluluğu düzenlenmiş olup idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan sorumluluğu bu yasal düzenleme dışında kabul edilmesi gerektiği, ayrıca 6100 sayılı HMK 3.maddesindeki "Her türlü idari eylem ve işlemler ile idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine yahut kişinin ölümüne bağlı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davalara asliye hukuk mahkemesi bakar. İdarenin sorumluluğu dışında kalan sebeplerden doğan aynı tür zararların tazminine ilişkin davalarda dahi bu hüküm uygulanır. 30/01/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri saklıdır." hükmü öngörülmüş ise de, HMK. 3.maddesi, Anayasa Mahkemesinin 16.02.2012 tarih 2011/35 E. sayılı kararı ile idari eylem ve işlemlerden ve hizmet kusuru kaynaklı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davaların Asliye Hukuk Mahkemesini görevlendiren düzenleme mevcut Anayasa hükümlerine aykırı bulunarak iptal edilmekle, rücu konusu olan tedavi giderleri bakımından da davalı idareye karşı açılan davada mahkemelerinin görevsiz hale geldiği, 2577 sayılı Kanunun 2/1-b maddesi hükmü gereğince de, bu nitelikteki (hizmet kusuruna dayalı olarak açılan sorumluluk davalarına) davalara bakma görevinin idari yargının görevi alanına girdiği, HMK'nun 114.maddesinde belirtilen dava şartlarında, 114/1-b maddesinde "Yargı yolunun caiz olması" dava şartı olmakla, HMK'nun 115/2 maddesi uyarınca açılan davanın yargı yolu bakımından usulden reddine karar verilmesi gerektiği, gerekçesiyle davanın yargı yolu bakımından reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 3. İDARE MAHKEMESİ: 8.6.2012 gün ve E:2012/560, K:2012/666 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 7. maddesinde; yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri arasında sayıldığı, aynı Yasa'nın "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde ise; işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının, adli yargıda görüleceğinin hüküm altına alındığı, olayda da, davalı Karayolları Genel Müdürlüğü'ne atfedilecek muhtemel sorumluluğun 2918 sayılı Yasa'dan doğduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş; bu karara davacı şirket vekilince itiraz edilmiş; Bursa Bölge İdare Mahkemesi'nin 27.9.2012 gün ve E:2012/2168, K:2012/2070 sayılı kararı ile itirazın reddine kararın onanmasına karar verilmiş, karar kesinleşmiştir.

Davacı şirket vekili, ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 4.2.2013 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN'ın adli yargının, Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sigortalı aracın uğradığı hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden A.E.'in, 5.8.2010 tarihinde, kendi adına davacı şirkette sigortalı bulunan, 34 YL 3545 plakalı araç ile Orhaneli istikametinden Bursa istikametine seyir halinde iken, zeminin yağlı olmasından dolayı aracının hakimiyetini kaybederek karşı istikametten gelen sürücü Ömer Küçükkaya idaresindeki 16 YT 459 plakalı aracın ön kısmına çarptığı; sonuçta maddi hasarlı ve yaralamalı trafik kazası meydana geldiği; kazadan sonra, tanzim edilen Trafik Kazası Tespit Tutanağı'na göre; bu kazanın oluşumunda, yolun bakım ve onarımından sorumlu kuruluşun 1.derece kusurlu olduğunun; 34 YL 3545 plakalı araç sürücüsü A.E.'in ise 2918 sayılı K.T.K'nun 52/1-a "Kavşaklara yaklaşırken, dönemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemeçli yollarda ilerlerken, yaya geçitlerine, hemzemin geçitlere, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak" kurallarını ihlal ettiğinin tespit edildiği; davacı şirketin kaza sonucu meydana gelen hasar tutarı olan toplam 7.378,00 TL.'sını hak sahiplerine ödediği; davacı şirketçe ödenen tazminatın faizi ile birlikte davalı kurumdan tahsili istemiyle davanın açılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Belediye aleyhine idare mahkemesinde açılan başka bir tazminat talepli tam yargı davasında, İdare Mahkemesi 2918 sayılı Yasanın 110.maddesinin 1.fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin Anayasaya aykırı olduğu kanısına varmış, İdare Mahkemesinin bu iki cümlenin iptali istemiyle yaptığı başvuruyu inceleyen Anayasa Mahkemesi 8.12.2011 gün ve E:2011/124, K:2011/160 sayı ve 8.11.2012 gün ve E:2012/118, K:2012/170 sayılı aynı içerikli iki kararı ile; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir.

Başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir." kararına varmıştır.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir konuda İdare Mahkemesi'nin davaya bakmakla görevli bulunmadığı yolundaki kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 15.3.2012 gün ve E:2011/672, K:2012/138 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.2.2013 gününde Üyelerden Eyüp Sabri BAYDAR'ın KARŞIOYU ve OY OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

AZLIK OYU

Davalı İdarenin karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu meydana gelen kazada, davacının uğradığı maddi zararın tazmini istemi ile Adli Yargı İlk Derece Mahkemesinde dava açılmış,

Adli Yargıda yapılan yargılama sonucunda da "İdarenin Hizmet Kusuruna dayalı açılan davaların tam yargı davası niteliğinde bulunduğu, idari yargıda açılması gerektiği" gerekçesi ile dava dilekçesi yargı yolu yönünden reddedilmiş, İdare Mahkemesi yargılama sonucunda "uyuşmazlığın 2918 Sayılı Yasa'nın 110. maddesi gereğince Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" gerekçesi ile yargı yolu yönünden davanın reddine, karar verilmiş,

Kararın kesinleşmesi üzerine bu kez davacı vekilince aynı istekle İdari Yargıda dava ikame edilmiş,

İdare Mahkemesince yargılama sonucunda "uyuşmazlığın 2918 Sayılı Yasa'nın 110. maddesi gereğince Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" gerekçesi ile yargı yolu yönünden davanın reddine, karar verilmiş,

Kararın kesinleşmesi üzerine 2247 Sayılı Yasa'nın 19.maddesi gereğince görevli yargı kolunun belirlenmesi için dosya Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiş,

Yüksek Mahkemece yapılan inceleme sonucunda "2918 Sayılı Yasa'nın 110.maddesi hükümleri gözetildiğinde davanın Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" düşüncesi ile Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına, Adli Yargının görevli olduğuna oyçokluğuyla kesin olarak karar verilmiştir.

Sayın çoğunluğun uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden düşüncesine iştirak edilmesi mümkün değildir.

Zira; Davada, davalı Karayolları Genel Müdürlüğünün karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu zarara neden olan kazanın meydana geldiği iddia edilmektedir.

2918 Sayılı Yasanın KTK'nın 7.md. "Karayolları Genel Müdürlüğünün Yapım ve Bakımından sorumlu olduğu Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri alma ve aldırmanın" İdarenin görev ve yetkileri arasında bulunduğuna işaret edilmiş,

6001 Sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunun 4.md. "Hazırlayacağı programlar uyarınca karayollarını yapmak, yaptırmak, emniyetle kullanılmalarını sağlayacak şekilde sürekli bakım altında bulundurmak, bakımını yaptırmak, onarımını yaptırmak, işletmek ve işlettirme" Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri arasında gösterilmiş,

TC Anayasası'nın 125/son md. "idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu" kurala bağlanmış,

2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava çeşitleri arasında" sayılmıştır.

Bu durumda Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanındaki yolun yapım, bakım ve onarımının yapılmadığı nedeniyle doğan zararın tazmininin amaçlanmış olması karşısında, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü esnada kişilere verdiği zararın ödetilmesine yönelik bulunan uyuşmazlık konusu davanın, olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde esas alınan idare hukuku kurallarına ve 2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Sayın çoğunluk, karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmalden doğan zararda Adli Yargıyı görevli kabul eden görüşünde hukuki dayanak olarak 29-t8) Sayılı KTK 110/1 md. hükümlerini esas almıştır.

11.01.2011 gün 6099 Sayılı Yasa'nın 14. maddesi ile 2918 Sayılı KTK 110. maddesine eklenen 1 .fıkra ile "işleteni veya sahibi devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil bu kanundan doğan sorumluluk davaları Adli Yargıda görülür... " hükmü getirilmiştir.

Sayın çoğunluk görüşünün aksine eldeki uyuşmazlık anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Çünkü, 2918 Sayılı KTK 85.maddesinde açıkça belirtildiği gibi yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle işletenin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir.

Yasa hükmünde geçen bu kanundan ve Adli Yargıda görülmesi gereken sorumluluk davaları, 2918 Sayılı Yasa'nın 85.maddesinde düzenlenen motorlu araçların işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı araç işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin davalardır.

Yasa değişikliğinden önce kamu araçlarının işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı kamu idaresinin sorumluluğunun hangi yargı kolunda görüm ve çözümü konusunda yasada bir düzenleme bulunmadığından İdari ve Adli Yargı organları arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını sonlandırmak üzere sözü geçen yasa hükmü getirilmek suretiyle kamu araçlarının verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğunda 2918 Sayılı Yasa'nın amacına uygun olarak Adli Yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiştir.

Nitekim yasa değişikliğine ilişkin Hükümet gerekçesi de getirilen yeni hükmün bu nedenle maddeye eklendiğini teyit etmektedir.

Somut uyuşmazlıkta davanın karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki idarenin hizmet kusuruna dayanmasına,

2918 Sayılı Yasa'nın 110/1 md. motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlardan dolayı işletenini hukuki sorumluluğunun Adli Yargıda görüm ve çözümünü düzenleme altına almasına,

Somut uyuşmazlığın anılan yasa hükmü kapsamında bulunmamasına,

Kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde, 2577 Sayılı IYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde İdari Yargının görevli olmasına göre,

Uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum.

Azlık Oyu

Eyüp Sabri BAYDAR